

La Humanitat

PERIÒDIC FUNDAT PER LLUIS COMPANYS EL 1931

PORTAVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

VOL. III, 3.ª EPOCA, N. 8

BARCELONA, 15 MAIG 1979

PREU: 25 Ptes.

Esperant l'Estatut

Discurs pronunciat per Heribert Barrera i Costa el 22-4-79 desde'l el balcó del Parlament de Catalunya als integrants de la manifestació per a reclamar L'Estatut

Catalans:

Han passat ja prop de quatre anys de la mort de Franco, i gairebé dos anys de les primeres eleccions democràtiques del juny de 1977, i Catalunya no té encara el seu Estatut d'Autonomia, aquell Estatut que —encara que ho hàgim dit tantes vegades val la pena de repetir-ho una vegada més— ens van prendre per la força de les armes els exercits de Franco, Hitler i Mussolini acaba de fer quaranta anys i que hauria tingut d'ésser automàticament posat altre cop en vigència si relament hi hagués hagut voluntat d'esborrar la guerra civil. Que no se'ns digui, per justificar aquest retard, que els mètodes democràtics són lents. No és el moment ara d'establir comparacions, però cal almenys recordar que entre les eleccions municipals de l'abril del 31, que van portar la República i l'aprovació de l'Estatut l'agost del 32, van passar només 16 mesos i aleshores no es tractava de tornar-nos-el sinó d'establir-lo de bell nou. Aquest retard en la restitució de les nostres llibertats és la raó bàsica de la presència de tots nosaltres aquí aquesta tarda. L'existència de la Generalitat provisional i els parsimoniosos traspassos de competències que se li van fent, ja no pot de cap manera compensar-lo. Per això qualsevol nova dilació en l'aprovació de l'Estatut seria totalment inadmissible, car és ben clar que ja ara ens anem sentint, cada dia, més profundament decebuts, més autènticament defraudats, més perillosament desillusionats.

Els catalans, no obstant, tenim un alt sentit de responsabilitat, i som enemics d'aventures. I és per això que creiem que és el nostre deure donar al govern un toc d'atenció i posar-lo davant de les seves responsabilitats històriques. Hem vingut ací a reiterar-li que volem l'Estatut, sencer i de pressa. Hem tingut paciència, molta paciència, i tenim paciència encara, però creiem que ja ha arribat l'hora d'acabar amb les tergiversacions i d'anar al gra, perquè ara tots els requisits legals han quedat complerts, hi ha hagut les eleccions i ha una Constitució que fa possibles les autonomies, no amb l'amplitud que voldríem però que tanmateix les fa possibles. Ara ja no hi han pretextos que hi valguin: o bé ens aproven ben aviat l'Estatut, sencer com deia, o bé és que deliberadament volen posar-se enfront nostre i això seria molt greu. Seria molt greu primerament, perquè voldria dir que malgrat les bones paraules que ens dispensen, l'esperit anticatalà continua dominant; segonament, perquè voldria dir també que, altre cop, la democràcia no serà viable en aquest país, que no hi haurà possibilitat de convivència democràtica entre els pobles que componen l'Estat. Hi ha, en efecte, dues coses que la història recent ens demostra que estan indissolublement lligades: les llibertats de Catalunya i la democràcia a l'Estat espanyol. Només amb una Catalunya que hagi recuperat les seves facultats d'autogovern podrà consolidar-se la democràcia a l'Estat i per això els demòcrates de tot l'Estat, han d'estar al costat nostre. I, inversament, només un règim de debò democràtic pot restituir-nos a Catalunya les llibertats perdudes i per això nosaltres hem lluitat i hem de continuar lluitant per una democràcia autèntica.

La nostra manifestació d'avui és doncs la reiteració pública d'una reivindicació profundament arrelada, que el poble català ha expressat a les urnes, de manera absolutament clara, a les eleccions legislatives del primer de març i a les eleccions municipals

d'aquest 3 d'abril. No volem que la nostra manifestació s'interpreti com cap intent d'enfrontament. Però ens ha semblat a tots que era necessari fer-la per desfer equívocs, perquè quedi ben clar que si utilitzem el sufragi com a mitjà preferent d'expressió, ja que de debò som demòcrates, no per això ha de creure ningú que si no se'ns escolta per aquesta via —que és la que voldríem exclusivament utilitzar— ens quedarem tranquil·lament a casa esperant el bon voler dels que ens governen, quan els plagui i com els plagui. Som enemics de la violència, però entre la violència i la passivitat hi ha terceres vies, que tot i essent també pacífiques, podrien tanmateix pertorbar profundament la vida del país.

En una intervenció al Congrés dels Diputats el dia 30 de març, quan el president del Govern va sol·licitar el vot d'investidura, vaig demanar al Sr. Suárez (que en tot el seu llarg discurs no va esmentar per res a Catalunya) de reconsiderar la seva política autonòmica i de recordar que Catalunya també existeix, encara que els catalans no anem a trets pels carrers que la nostra llengua tants anys perseguida mereixia reparació, i no només reparació moral sinó mesures concretes per ajudar-la. Ara és el moment que el Sr. Suárez ens pot demostrar si realment està disposat a fer-nos cas perquè si el partit del Govern vol, l'Estatut, complint tots els tràmits, podria quedar aprovat a començament de la tardor i abans d'acabar l'any, els diputats del nostre Parlament podrien reunir-se altre cop en aquest edifici.

Amb tota objectivitat voldria dir aquí que hi ha certs indicis favorables i que per tant no tenim encara motius per desesperar, però voldria també fer remarcar que tenim diverses raons d'estar alarmats. Els indicis favorables són el fet que el Govern acceptés el passat dimecres que el Congrés dels Diputats constituís la Comissió Constitucional de manera provisional i acceptés que es tramités pel procediment d'urgència i elaboració de les normes que hauran de seguir, per a la discussió del projecte d'Estatut, la Comissió Constitucional i la delegació dels parlamentaris catalans que vam elegir divendres. Estic content de reconèixer que això constitueix una prova de bona voluntat. Però hi ha, he dit, altres fets que ens obliguen a posar-nos en guàrdia. Hi ha, per exemple, el retard de traspassos de serveis a la Generalitat provisional, la política del Govern en matèria d'educació i per fi aquest inadmissible intent de sollar la memòria del Dr. Batista i Roca i per aquesta via d'intentar embrutar tot el moviment nacionalista català actual. Hi ha uns detinguts, homes i dones, joves i vells, entre ells un home d'història tan neta; com Jaume Martínez Vendrell, inculpat només, sembla ser, sobre la base de preteses confessions, les quals, fonts dignes de tot crèdit afirmen i estic onvençut que és cert, que han estat arrencades amb tortures; hi ha la demanda d'extradició contra el pintor Manuel Viusá, sobre el qual un tribunal francès resoldrà el proper dimecres. Manuel Viusá va haver d'exiliar-se a París fa més de trenta anys per la seva activitat antifranquista i ha estat sempre un ferm patriota i un incansable lluitador per Catalunya. Tots els qui el coneixem, sabem que és impensable que pugui estar ni poc ni molt barrejat en sordids afers d'assassinat comesos per extorquir diners de persones que, pensessin com pensessin, no eren culpables de res que ni de lluny pogués justificar la seva mort. Tot això és més greu del que sembla i espero que inclús els catalans partidaris del Govern se'n adonaran, perquè si comparen amb el que passa en altres llocs de l'Estat hem

de constatar una vegada més que els catalans estem greument discriminats i que amb raó podem dir que se'ns penalitza perquè som gent de pau, perquè volem respectar la llei i confiem en les vies democràtiques i jo gairebé afegiria que per part de certes forces ocultes s'intenta intencionadament provocar-nos.

Per acabar, em sembla que no fa cap falta que intenti ara justificar en el més mínim perquè volem l'Estatut. Tots ho sabem i ells també ho saben: el volem perquè som el que som i volem continuar essent-ho, perquè no acceptem el volem que la nostra història milenària s'acabi ara i que la nostra llengua desaparegui. Perquè Catalunya és la nostra única pàtria i volem que això es reflecti en institucions polítiques pròpies. Perquè no acceptem, que «objectiu essencial» de Franco, ja mort de fer-nos perdre la nostra identitat s'intenti solapadament realitzar-lo perllongant la descatalanització de Catalunya.

Amb el que vaig a dir ara, no voldria implicar ningú més que el meu partit Esquerra Republicana de Catalunya i el nostre aliat en les darreres eleccions, el Front Nacional de Catalunya, però permeteu-me afirmar que per a nosaltres hi ha una raó bàsica per la qual l'Estatut no se'ns pot ni posposar, ni regatejar ni discutir: per nosaltres Catalunya és plenament sobirana. Acatem i acatarem la Constitució mentre sigui legalment vigent però no acceptem de cap manera allò que diu en el seu article primer: «la sobirania nacional resideix en el poble espanyol». Per nosaltres el poble català és tot sol, separatament sobirà i té, per tant, dret a l'autodeterminació, i l'Estat espanyol només pot tenir aquella part de la nostra sobirania que el poble català accepti de delegar-hi. Per això, si el poble català reclama l'Estatut ningú no té dret a negar-hi i ja fem prou, em sembla, si acatant la llei, acceptem que avui la nostra sobirania hagi d'exercir-se dintre del marc estret de l'actual Constitució.

Que els nostres conciutadans de l'Estat de fora de Catalunya i especialment els que governen, reflexionin que tenim ara tots plegats, novament l'ocasió històrica de fer un Estat espanyol que, mitjançant el respecte de la personalitat nacional de cadascun dels pobles que l'integren, pugui esdevenir eficaçment i democràticament viable. De fer un Estat que desconcentri i dividint el poder, retornant la sobirania als qui n'han d'ésser els legítims recotors, portant a la pràctica al terreny polític el principi de l'autogestió, pugui en fi situar-se a l'alçada dels grans problemes socials i econòmics que s'enfronten les societats modernes. Es per això que la reivindicació de la nostra Autonomia no té res d'egoista i de fet s'identifica amb la defensa de les llibertats de València i de les Illes, d'Euzkadí i de Galícia, d'Aragó i d'Andalusia, en fit de tots els pobles de l'Estat. De tots ells ens sentim avui solidaris. Passar de l'Estat centralitzat, ofegador, a una Comunitat de Pobles lliurement acceptada, és avui encara possible, però no ho serà galre temps més. Anem contra el rellotge, hi ha pressa, autèntica pressa. Si els que manen, deixant-se de paraules buides, no passen de seguida als fets, aviat serà massa tard. Amb aquesta manifestació d'avui, els catalans, no volem fer altra cosa que avisar d'aquesta pressa. Tant de bo se'ns escolti. Perquè no se'ns escolta i se'ns tanquen els camins, hi ha una cosa que és absolutament segura: els catalans no renunciarem mai a la llibertat ni acceptarem passius ésser testimonis de la mort lenta de la nostra nació. Perquè per nosaltres, avui i sempre, per damunt de tot hi ha Catalunya.